

**Patientsäkerhetsberättelse
För Vilhelmina kommun
2024**

2024-11-28

Christer Staaf Verksamhetsansvarig skolschef HSL § 29

Carina Puimunen Mattsson, Medicinskt ledningsansvarig Skolsköterska HSL § 30

Diarienummer

Inledning

Enligt patientsäkerhetslagen (https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientsakerhetslag-2010659_sfs-2010-659/) och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (<https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/konsoliderade-foreskrifter/20119-om-ledningssystem-for-systematiskt-kvalitetsarbete/>) ska vårdgivaren varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. Syftet med patientsäkerhetsberättelsen är att öppet och tydligt redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten. Den ska vara färdigställd senast den 1 mars varje år och finnas tillgänglig för den som önskar ta del av den.

Vilhelmina kommun är vårdgivare för den del av elevhälsan som styrs av hälso- och sjukvårdslagen. I patientsäkerhetsberättelsen ska det framgå hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår. Syftet med patientsäkerhetsberättelsen är att vården ska bli säkrare. Säkrare vård ska leda till färre vårdskador och ökar därmed patientsäkerheten. Denna patientsäkerhetsberättelse omfattar professioner i skolans medicinska elevhälsa lyder under hälso- och sjukvården som skolsköterska, skolläkare och skolpsykolog inom Vilhelmina kommuns skolor samt skolsköterska på Södra Lapplands gymnasium.

Handlingsplanens huvudbudskap är formulerade i visionen: *God och säker vård – överallt och alltid*

Den övergripande målsättningen är att: *Ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada*

Handlingsplanen uppmanar till att: *Agera för säker vård och Tillsammans skapar vi en säker vård som signalerar att detta är ett gemensamt arbete.*

Källa: Socialstyrelsen "Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården 2020–2024"

Innehåll

SAMMANFATTNING	4
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD.....	5
Engagerad ledning och tydlig styrning	5
Övergripande mål och strategier	5
Organisation och ansvar	7
Samverkan för att förebygga vårdskador	8
Informationssäkerhet	9
Strålskydd	10
En god säkerhetskultur	11
Adekvat kunskap och kompetens	11
Patienten som medskapare	12
AGERA FÖR SÄKER VÅRD	14
Öka kunskap om inträffade vårdskador.....	17
Tillförlitliga och säkra system och processer	17
Säker vård här och nu	17
Riskhantering.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Stärka analys, lärande och utveckling	18
Avvikelse.....	18
Klagomål och synpunkter	19
Öka riskmedvetenhet och beredskap.....	20
MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR.....	21
BILAGA 1. Två exempel på hur mått kan sammanställas och presenteras under rubriken Agera för säker vård, utifrån ett systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.	23

SAMMANFATTNING

Arbetet med att säkra en god kvalitet i elevhälsoarbetet och en god patientsäkerhet inom elevhälsans medicinska enhet pågår kontinuerligt. I patientsäkerhetsberättelsen sammanfattas identifierade risker, säkerhetsarbete och genomförda kvalitetsförbättrande åtgärder under 2024.

Följande mål sattes för verksamheten i Elevhälsans medicinska insats (EMI) under 2024:

- Att identifiera och skriva avvikelser som skett under året.
- Att implementera det nya journalsystemet Prorenata och utveckla systemet efter behov med mallar, sökord, för ökad patientsäkerhet.
- Att fortsätta föra in det förebyggande och främjande arbetet på gruppnivå i Förskoleklass, åk 4, åk 7 samt år 1 på gymnasiet i samband med det digitala hälsosamtalet som sker i samverkan med Region Västerbotten.
- Ett ledningssystem har upprättats för EMI som styrdokument, liksom rutiner för skolsköterskor i Vilhelmina kommun har upprättats. Patientsäkerhetsarbetet pågår fortlöpande med påfyllnad av nya och förtydligande av befintliga rutiner.
- EMI's arbete med sexuell hälsa och relationer har utvecklats, bland annat genom det digitala hälsoenkäten och klassrumsbesök.

EMI har lyckats med att identifiera och öka antalet avvikelser från 2023 där det inkom noll avvikelser till att i år 2024 har det identifierats totalt fem avvikelser. Det har skrivits fyra avvikelser i grundskolan 3 handlar om vaccinationer, fel dosnummer skrevs in, ingen dos registrerades vid vaccinationstillfället och en elev svimmande efter att den vaccinerats. Den 4:e avvikelser i grundskolan handlade om medicintekniska utrustningen där hörluren till audiometern var ur funktion. På gymnasiet skrevs en avvikelse utifrån att fel dos hade ordinerats på elevernas recept.

EMI har infört ett nytt journalsystem där skolsköterskorna ordinerar vaccinen eller doserna i början av läsåret eller så snart som möjligt. Om det är flera doser som ska ges vid samma vaccintyp förs de in direkt, enligt denna rutin kan man inte skriva in fel dos ej heller missa att skriva in dosen. På detta sätt ökar patientsäkerheten kring vaccinationerna för den enskilde eleven. Det finns även system där skolsköterskan kan se om eleven har fått sitt vaccin genom att använda sig av journalsystemet Prorenatas smarta checklistor.

Via nya journalsystemet Prorenata skickar skolsköterskorna avvikelser eller klagomål till MLA som utreder och återkopplar avvikelser till skolsköterskorna på deras yrkesgemensamma träffar. Målet för 2025 är att avvikelser sänds skyndsamt till verksamhetschef för kännedom, via journalsystemet Prorenata.

Den medicintekniska utrustningen slits med tiden, genom att årligen kalibrera utrustningen så vet skolsköterskorna att utrustningen fungerar och visar på rätt värden. Det är upprättat ett avtal med en medicinteknisk konsultfirma (OneMed).

Metodbok är under uppbyggnad i väntan på detta använder skolsköterskorna Umeå kommuns metodbok som utgår från gällande lagar och förordningar samt att vi tillhör samma Region därav är det möjligt för oss att använda oss av deras Metodbok i väntan på att få en egen som är anpassad fullt utifrån lokala rutiner. Det finns även lokalt upprättade rutiner som skolsköterskorna tar del av via driven.

MLA och skolsköterskorna uppdaterar regelbundet årshjul, det nya målet är att genomföra en journalgranskning årligen, granskningen startar upp under 2025.

I augusti bjöds skolläkare Mats Ullén in och hade föredrag om skolios för hur man använder skoliometer för ökad patientsäkerhet, vid mötet deltog även Storuman och Sorsele kommuns skolsköterskor.

Alla skolsköterskor genomförde sitt lagstadgade arbete kring vaccinationer och hälsosamtal förra läsåret, vaccinationerna för våren och hösten 2024 är genomförd.

Egenkontroll är bland annat genomfört i form av utredning av avvikelser samt hur skolsköterskorna har hunnit med sitt lagstadgade arbete, som vaccinationer, hälsobesök och signering av dokumentation.

En upphandling av ny skolläkare kommer att ske under 2025. Vårt mål är att ny skolläkare kommer att ha upphandlats till hösten 2025.

GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD

För att kunna nå den nationella visionen ”God och säker vård – överallt och alltid” och det nationella målet ”ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada”, har fyra grundläggande förutsättningar identifierats i den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet.

Engagerad ledning och tydlig styrning

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en engagerad och kompetent ledning och tydlig styrning av uppdraget för elevhälsans medicinska insats (EMI) och hälso- och sjukvården som bedrivs.

Kommunikations och informationsutbyte mellan skolor, samarbetsområden samt med andra vårdgivare, huvudmän, patienter, vårdnadshavare och externa samarbetspartners behöver fungera säkert och ändamålsenligt.

Övergripande mål och strategier

PSL 2010:659, 3 kap. 1 §, SOSFS 2011:9, 3 kap. 1-3 §

Skolan styrs av all verksamhet inklusive Elevhälsans medicinska insats (EMI) av olika måldokument på olika nivåer.

Global nivå

- FN:s barnkonvention <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten>
- EU:s Hälsoprogram

Nationell nivå

Skollagen och hälso- och sjukvårdslagen är de två ramlagar som styr EMI:s verksamhet. Skollagen (2010:800) fastslår att:

- Att det ska finnas elevhälsa för elever i förskoleklass, grundskolan, anpassad grundskola, sameskola, specialskolan, gymnasieskolan och anpassad gymnasieskola.
- Elevhälsan ska omfatta medicinsk, psykologisk och specialpedagogiska insatser.

- Elevhälsan ska främst var förebyggande och hälsofrämjande.
- Elevhälsan ska stödja elevernas utveckling mot målen.

För att uppnå detta är det bland annat viktigt att:

- Vid hälsobesöket tidigt identifiera problem eller symtom hos elever, som kan innebära att de är behov av insatser.
- Aktivt bistå elever i behov av särskilt stöd.
- Arbeta för en säker och god arbetsmiljö och trygg lärmiljö för eleverna.
- Uppmärksamma förhållanden i dess närmiljö som kan innebära ökad risk för skador och ohälsa, utsatthet eller kränkning.
- Tillföra medicinsk kompetens och omvårdnadskompetens som stöd till det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete.
- Samarbeta med elever, vårdnadshavare, övrig skolpersonal samt vid behov samverka med socialtjänst och hälso- och sjukvård. Arbeta för att ge elever kunskap om hälsosamma levnadsvanor och faktorer som bidrar till ohälsa.
- Bevaka vaccinationstäckning och fullgöra vaccinationer enligt folkhälsomyndighetens rekommendationer.
- Tillse att skolsköterskans och skolläkarens kunskap om elevernas hälsa samt att hälsofrämjande faktorer tas tillvara i elevhälsoarbetet.

Kommunal nivå

- Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete för EMI i grundskola och för skolsköterskan på gymnasieskola i Vilhelmina.
- För- och grundskolenämndens uppdragsplan??????? Ska dessa två vara med
- Gymnasienämndens uppdragsplan????????? Var finns de i såfall?
- Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete för EMI för grundskola och gymnasium
- Metodbok för EMI i grundskola och gymnasieskola

Vårdgivaren ska planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att kraven på god och säker vård upprätthålls (HSL 2017:30). Vårdgivaren ansvarar för att det finns ett ledningssystem för verksamheten. Det ska användas systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet. De övergripande målen för patientsäkerhetsarbetet inom EMI är följande

- Att ha rutiner för medicinska bedömningar och handlingar så att de utförs på ett kvalitetssäkert sätt i enlighet med lagar och föreskrifter
- Att ha möjlighet att erbjuda alla elever EMI som de har rätt till.
- Att ha rutiner och en organisation som möjliggör fullgörandet enligt Socialstyrelsens riktlinjer för EMI och skollagen.
- Att ha en organisation där man uppmärksammar och rapporterar tillbud, risker och avvikelser samt ser dem som en möjlighet för utveckling av patientsäkerhetsarbetet.
- Att ha tydliga rutiner och en organisation där EMI kan planera, utföra och utvärdera sitt arbete löpande under året.

Mål för elevhälsans medicinska insats (EMI) är att främja elevers hälsa, lärande och utveckling mot utbildningens mål. Det sker bland annat genom att

- Erbjudas och genomförs hälsobesök med elever i förskoleklass, åk 4, åk 7 och år 1 på gymnasiet samt screeningundersökningar.
- Erbjudas och genomförs vaccinationer enligt nationella barnvaccinationsprogrammet till samtliga elever i åk 2, 5 och åk 8 samt kompletterande uppvaccinering enligt samma program till gymnasieelever liksom till nyanlända elever.
- Delta i skolornas elevhälsoarbete där EMI deltar med den medicinska kunskapen.

Organisation och ansvar

PSL 2010:659, 3 kap. 1 § och 9 §, SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 1

Vårdgivare

Vilhelmina kommun är vårdgivare och ska tillhandahålla elevhälsa till alla elever i grundskola, gymnasieskola och anpassad grund- och gymnasieskola. Huvudmannen är ansvarig för att elevhälsa bedrivs i enlighet med bestämmelserna i skollagen. Vårdgivaren ska planera, leda och kontrollera verksamheten inom ledningssystemets för kvalitet på ett sätt som leder till att kraven på en och säker vård i Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) uppfylls. Detta innebär att vården särskilt ska vara av god kvalitet och bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet, med en god hygienisk standard, tillgodose elevernas behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet, bygga på respekt för elevernas självbestämmande och integritet, främja goda kontakter mellan eleven och EMI och vara lättillgänglig. Händelser som har eller hade kunnat medföra vårdskada, ska utredas av vårdgivaren.

Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO) är tillsynsmyndighet för EMI. Vid händelse som har eller har kunnat medföra allvarlig vårdskada ska detta anmälas till IVO. Vårdgivaren ansvarar för att utse ansvarig för att anmälan enligt Lex Maria. Klagomål och synpunkter på verksamheten från en elev, vårdnadshavare eller annan närstående ska tas emot och hanteras på lämpligt sätt. De ska ges möjlighet att delta i patientsäkerhetsarbetet vid den inträffade händelsen. Vårdgivaren ansvarar för att verksamhetschef för de medicinska insatserna i elevhälsan utses om denne själv inte är legitimerad inom HSL.

Verksamhetschef

Verksamhetschef för EMI fullgör vårdgivarens uppdrag och har helhetsansvaret för vårdgivaruppdraget enligt hälso-och sjukvårdslagen och mot kommunstyrelsen.

Verksamhetschefen har det samlade ansvaret för hälso-och sjukvården i elevhälsan och ska säkerställa att patientens behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet i vården tillgodoses. Verksamhetschefen planerar, leder, kontrollerar, dokumenterar, redovisar resultat och följer upp patientsäkerhetsarbetet samt ansvarar även för att säkerställa att medarbetare har rätt behörighet och kompetens. Denne får uppdra enskilda ledningsuppgifter åt sådana befattningshavare inom verksamheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra dessa.

Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska, MLA

Verksamhetschefen för EMI i Vilhelmina kommun har genom överlåtelse uppdragit vissa definierade ledningsuppgifter som omfattas av HSL till MLA, i enlighet med Hälso-och sjukvårdförordningen (HSF 2017:80 4:5). Ledningsuppgifterna finns beskrivna i överlåtelse och omfattar främst att kvalitetssäkra professionernas arbetsprocesser, metoder

och insatser. Där ingår bland annat att tillsammans med verksamhetschef upprätta patientsäkerhetsberättelse, utarbeta och utveckla metodunderlag för EMI, avvikelshantering, systematisk logguppföljning, utveckla god kvalitet i vårdprocesser och journalföring, samt tillsammans med verksamhetschef göra anmälningar enligt Lex Maria.

Hälso-och sjukvårdspersonal

Elevhälsans medicinska och psykologiska insats styrs både av skollagen och hälso-och sjukvårdslagen. Skolsköterskor är anställda av verksamhetschef och utför sitt dagliga arbete på varje skolenhet inom både grund och gymnasieskolan liksom MLA, skolläkare och skolpsykologer. EMI är en självständig verksamhetsgren i förhållande till övriga elevhälsan och den särskilda elevstödande verksamheten i övrigt. EMI utgörs av skolsköterskor och skolläkare samt den del av skolpsykologernas uppdrag som regleras av HSL.

Varje legitimerad hälso-och sjukvårdspersonal arbetar under eget yrkesansvar enligt kap.6 i Patientsäkerhetslagen (PSL) och bär själv ansvar för att arbetet utförs i överensstämmelse med gällande lagar, vetenskap och beprövad erfarenhet. De har skyldighet att bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls, delta i det systematiska kvalitetsarbetet, följa rutiner och processer i metodunderlaget för HSL-professioner samt rapportera avvikande händelser och risker.

Skolsköterskor och skolläkare arbetar från Umeås metodbok som ligger i ledningsstöd som finns tillgänglig på driven som delas med skolsköterskorna och skolläkare.

Andra stödfunktioner är dokumentationssystemet Prorenata som MLA är systemförvaltare samt genomför utveckling av systemet samt informerar vidare till övriga skolsköterskor, skolläkare när Prorenata genomfört sina konfigureringar och nya funktioner.

Ledningsteam för psykologer finns i separata rutinbeskrivningar, skolsköterskor och skolläkare har ett samlat webbaserat ledningssystem. Skolsköterskor och skolläkare använder sig av Umeås metodbok då Vilhelmina kommuns metodbok är under framtagande.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9 4 kap. 6 § och 7 kap. 2 § p 3

Samverkan sker med olika aktörer, verksamheter och på olika nivåer och genom hela hälso- och sjukvårdsdelen av elevhälsan. Brister i samverkan kan innebära risker för oönskade händelser som kan leda till vårdskador.

Samverkan sker med olika enheter inom Region Västerbotten (RVB) andra kommunala förvaltningar och övriga aktörer. Samverkan sker genom strukturerade mötesformer, genom skrivna rutiner och genom personlig kontakt i det dagliga arbetet.

En Samverkansrutin mellan skolan, socialtjänst, hälso- och sjukvård vid psykisk hälsa hos barn och ungdom (SAMSSS). Läns gemensam samverkansrutin och ansvarsfördelning gällande utredningar av barns läs- skriv och språkförmåga. Länsrutin för tidig upptäckt vid risk- eller missbruk hos barn och ungdomar Västerbotten. Rutin för arbetet med barn och unga i Västerbotten med sexuell beteendeproblematik.

SIP länsrutin för samverkan mellan regionen och kommunerna i Västerbottens län vid upprättande av samordnad individuell plan.

En samverkan mellan hälsocentral, socialtjänst och skola inom ramen för Hälsa lärande och trygghet (HLT) pågår fortlöpande i kommunen.

Kommunstyrelsens tidigare barn och utbildningsnämnd har en överenskommelse om upprättade rutiner och dokument om egenvård i förskola- och skolverksamhet. Egenvård ligger inte inom EMI:s ansvar, men EMI kan bidra rektor med sin medicinska kunskap vad gäller säkerhet.

Samverkan finns med Region Västerbotten (RVB) i form av en arbetsgrupp kring avvikelshantering. MLA får kännedom kring detta vid regionens elevhälsomöte och medicinskt ledningsansvarig EH/MLA möte som sker två gånger per år.

Samverkan och samarbete sker med region Västerbottens och kommunens samverkanspartners gällande förskrivning av fysisk aktivitet på recept (FAR). Där region Västerbotten är behjälplig med utbildning och material till skolsköterskor, regelbundna träffar sker.

Samverkan mellan folkhälsoutvecklare inom region Västerbotten och MLA i Umeå och Skellefteå sker en kontinuerlig utveckling av frågor och utvärdering av den digitala hälsoenkäten. MLA får ta del av detta och alla skolsköterskor får vara med och bidra i denna utveckling genom att besvara frågor från utvecklingsgruppen.

Samarbete i ramavtal med Adda, SKR, vad gäller inköp av nationellt upphandlade vaccin enligt de rekommendationer som finns i Nationella barnvaccinationsprogrammet.

Det finns en samverkan mellan grundskola, gymnasium och ungdomshälsan i region Västerbotten. Åk 8 besöker ungdomsmottagningen för information. Ungdomsmottagningen besöker skolan utifrån olika teman som tas upp vid klassbesök eller att de finns i skolans rasthall.

På gymnasiets fordonsprogram finns en samverkan mellan skola och vårdcentralen som genomför spirometrikontroller och eleverna kan begära ut tjänstbarhetsintyg från skolan enligt arbetsmiljöverket.

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1 §

Grundläggande information kopplad till Utbildningsförvaltningens verksamhet är viktigt och behöver hanteras på ett säkert sätt. Därför måste informationen skyddas så att den alltid finns när vi behöver den, att vi kan lita på att den är korrekt och inte manipulerad eller förstörd samt att endast behöriga personer kan ta del av den. Det kan beskrivas med tillgänglighet, riktighet och konfidentialitet. Informationssäkerhet omfattar såväl ”mjuka” faktorer (attityder, regler, kunskap, beteenden, rutiner) som

fysiska och tekniska åtgärder (IT-säkerhet, tillträde, behörigheter) Arbetet med informationssäkerhet utgår ifrån en internationell standard (ISO/IEC 27001:2017, ledningssystem för informationssäkerhet) som är vedertagen inom offentlig verksamhet i Sverige.

Följande verktyg och metoder används i systematiskt arbete med informationssäkerhet:

- Beskriva processer
- Informationshanteringsplan arkiv Klassa
- Genomför informationssäkerhetsklassning
- Uppföljning av avvikelser och incidenter
- Informationssäkerhetskrav i upphandlingar

Följande verktyg och metoder används i det systematiska kvalitets arbetet och informationssäkerhet:

- Beskriver processer
- Uppföljning av avvikelser och klagomål
- Informationssäkerhetskrav vid upphandlingar

EMI dokumenterar elevinsatser i Prorenata, ett dokumentation- och journalsystem med två faktorsinloggning och behörighetsbegränsningar. Automatisk utloggning från journalsystemet sker efter en viss inaktiv tid. Personuppgifter som behandlas är namn, personnummer, adress, telefonnummer, skola och klassplacering. Det finns även information om familjeförhållanden, hälsoinformation samt uppgifter om vårdnadshavare.

För behörighet till journalsystemet krävs en anställning eller konsultuppdrag som skolsköterska, skolläkare, logoped (ej aktuellt för närvarande) eller skolpsykolog inom Vilhelmina kommuns skolor. Beställningen görs av verksamhetschef och användarbehörighet skapas av MLA. Skolsköterskor har endast behörighet till de journaler på den skola där de utför sitt dagliga arbete. MLA utför egenkontroll genom loggranskning av obehöriga inloggningar.

Akrivskåp för journalhandlingar i pappersform finns för alla skolsköterskor samt i Vilhelmina kommuns arkiv. MLA utbildar EMI-personal i Prorenata journalsystem. Journaladministratör tillika MLA skapar rutiner i för att säkerställa god och säker dokumentation.

Strålskydd

SSMFS 2018:5 3 kap. 13 §

Ej aktuellt för vår verksamhet

En god säkerhetskultur

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en god säkerhetskultur. Organisationen kan ge förutsättningar för en kultur som främjar säkerhet. En god säkerhetskultur innebär att alla är medvetna om och uppmärksamma på de risker som finns eller kan uppstå. God säkerhetskultur kännetecknas av ett aktivt arbete med att identifiera risker och skador samt ett aktivt arbete med att minska risker och skador, ett öppet arbetsklimate där personalen tryggt kan rapportera, diskutera och ställa frågor om säkerhet. Det förutsätter ett förhållningsätt där man inte skuldbelägger varandra samt en organisation där man ser avvikelser som en möjlighet att förbättra verksamheten och att lära av negativa händelser. Avvikelser återkopplas vid yrkesgruppen aidentifierade på rapportör och skola.

Användande av årshjul för respektive kompetens och på respektive skola underlättar säkerhetskulturen. Att vi infört ett användarvänligt dokumentationssystem som uppfyller de behov som finns i nuläget och kan utvecklas efter EMI's behov.

I Vilhelmina kommun är verksamhetschef ansvarig för anställning av skolsköterska på respektive skola likaså gäller för anställning av skolläkare och skolpsykolog. Varje ny skolsköterska träffar MLA för information om skolsköterskans uppdrag, basprogram, avvikelshantering, behörigheter, HSAID, skyddade personuppgifter, Vägledning för elevhälsan, information och behörighet till journalsystemet Prorenata.

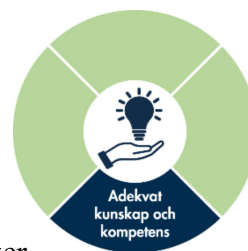
Skolpsykologen har riktlinjer för dokumentation och för IF-utredningar samt för det systematiska kvalitetsarbetet.

Skolläkare och skolpsykolog skriver avvikelser på samma sätt som skolsköterskorna via Prorenata. MLA handlägger avvikelserna och analyserar och gör bedömning av åtgärd. Samråd med verksamhetschef sker vid behov. Avvikelsen återkopplas till den berörda och till de som har behov av att känna till händelsen och åtgärderna. Avvikelsen sparas i journalsystemet Prorenata. Yrkesträffarna är ett forum för reflektion och lärande utifrån avvikelserna.

Adekvat kunskap och kompetens

En grundläggande förutsättning för en säker vård är att det finns tillräckligt med personal som har adekvat kompetens och goda förutsättningar för att utföra sitt arbete. Anställande chef ansvarar för att säkerställa kompetens och erbjuder stöd i rekryteringsprocessen.

Yrkesspecifika representanter, ansvarar huvudsakligen för introduktion efter uppdrag från skolchef. Socialstyrelsens (SoS) och Skolverkets samlade "Vägledning för elevhälsan" är en grund i introduktionen och fungerar som arbetsverktyg och uppslagsbok. Basprogrammet för EMI finns beskrivet i metodboken och finns som struktur i journalsystemet Prorenata. Webbutbildningar sker fortlöpande under året.

Yrkesträffarna syftar till att vara ett stöd och att skapa en god kvalitet och säkerhetskultur för EMI's professioner. Det bidrar till att skapa likvärdighet på EMI's insatser på de olika skolorna. Genom samverkan skapas likvärdighet mellan skolorna och skapar en röd tråd som ger en god och säker vård för elever och vårdnadshavare under deras barns skolgång. På

yrkesträffarna går man igen inkomna avvikelser och lyfta frågor som utvecklar verksamheten. Syftet är att ge varandra kollegialt stöd och ett tillfälle att utbyta erfarenheter samt delge varandra information om aktuella frågor. Yrkesträffarna planeras in ca 1 gång per månad.

För att skolsköterskan ska kunna verka enligt skollagen i en samlad elevhälsa och bidra till en god lärmiljö för att eleverna ska nå utbildningens mål samt erbjuda alla elever en likvärdig elevhälsa anser styrelsen för Riksföreningen för skolsköterskor att det är flera faktorer som bör tas i beaktande vid resursfördelning:

- Elevunderlagets socioekonomiska sammansättning
- Antal skolor/skolsköterska
- Antal hälsobesök
- Antal vaccinationer
- Antal uppföljningar
- Antal rektor att samarbeta med och antal EHT att närvara vid
- Antal elever i grund- och gymnasiesärskola
- Antal nyanlända elever

Patienten som medskapare

Patienten i skolan är alla elever från förskoleklass genom grundskola och gymnasiet samt alla elever i anpassad grund- och gymnasieskola. En grundläggande förutsättning för en säker vård är att patientens och de närstående är delaktiga. Det innebär att ett nära samarbete mellan EMI och elev, vårdnadshavare samt andra för eleven viktiga vuxna är en förutsättning för en god och säker vård. Inom Vilhelmina kommuns skolor finns det 571 elever som går i f-9 där ingår anpassad grundskola. På gymnasieskolan går det 264 elever, totalt går det 835 elever från f-9 och anpassad grundskola och gymnasieskola.

Vården blir säkrare när patienten i detta fall eleven är välinformerad, deltar aktivt i sin vård och ska så långt det är möjligt utformas och genomföras i samråd med eleven. Att eleven bemöts med respekt skapar tillit och förtroende. Det innebär att, allt efter elevens ökade ålder och mognad ska hänsyn tas till elevens integritet och rätt till självbestämmande, även när det inte samstämmer med vårdnadshavarens uppfattning. Under gymnasietiden kan eleven därför i stor utsträckning ta egna beslut om utlämnande av sin journal eller vilka vaccinationer som eleven önskar ta del av.

Inom kommunens skolor lämnas skriftlig och eller muntlig information till vårdnadshavare och elever om EMI's uppdrag samt om basprogrammet. Information ges i samband med föräldramöten och inför vaccinationer och hälsosamtal. Information skickas via skolplattformen Quiculum eller via journalsystemet Prorenata.

Inför utredning, remiss, vaccinationer samt övriga individinsatser som faller under Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) inhämtas samtycke av vårdnadshavare, gymnasieelever får efter mognadsbedömning själva ta beslut. I genomförande av alla typer av utredningar inhämtas både vårdnadshavares och elevers perspektiv.

PSL 2010:659 3 kap. 4 §

Genom individuella hälsosamtal har skolsköterskan god möjlighet att fånga elevernas mående och synpunkter kring insatser eller vårdkontakter. Dessa föregås av information till vårdnadshavare som kan höra av sig om de vill delge information inför samtalet, skolsköterskan hör av sig om det är något som behöver informeras om eller samverkas kring. I förskoleklass deltar vårdnadshavare i hälsosamtalet och i åk 4 kan de delta om de så önskar. I åk 7 och år 1 på gymnasiet kommer eleverna som regel själva till hälsosamtalet.

Gymnasieeleverna har nått åldern 16–20 år och bestämmer i de flesta fall vem de vill involvera i sitt ärende. EMI har tystnadsplikt och följer därför ungdomarnas önskemål. Undantag är de fall en ungdom far illa, då görs en anmälan till Socialtjänsten enligt SoL 14 kap. §1 måste genomföras. På anpassad grund och gymnasieskola medföljer ofta assistent eller annan viktig vuxen, som känner eleven väl till hälsosamtalet även vårdnadshavare kan delta om de så önskar.

Eleverna får information om elevhälsan de första skolveckorna på gymnasiet. De inbjuds att kontakta skolsköterskan vid öppen mottagning eller att boka tid via mobil som att ringa eller skicka sms. Alla elever erbjuds hälsosamtal i år 1 på gymnasiet. De erbjuds även att komplettera sitt vaccinskydd för att följa det Nationella barn vaccinationsprogrammet om de inte har följt barnvaccinationsprogrammet.

Det finns upprättade rutiner via journalsystemet Prorenata för tex utskick av samtycke till vaccination, inhämtade av hälsodeklaration. Vid kost och allergier finns en e-tjänst på kommunens hemsida upprättad som vårdnadshavare eller elever på gymnasiet fyller i vid behov för att få en säker måltid i skolan.

Skolsköterskorna deltar vid föräldramöte för att delge information samt att ta emot synpunkter och frågor från vårdnadshavarna.

Klagomål och synpunkter från elever och anhöriga lämnas via Vilhelmina kommuns hemsida enligt upprättade rutiner.

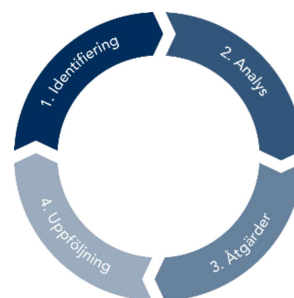
AGERA FÖR SÄKER VÅRD

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §, 7 §, 8 §, 7 kap. 2 § p 2, PSL 2010:659, 3 kap. 10 §

Vårdgivaren ska utöva egenkontroll, vilket ska göras med den frekvens och i den omfattning som krävs för att vårdgivaren ska kunna säkra verksamhetens kvalitet. Egenkontroller är en systematisk uppföljning av den egna verksamheten och kontroll av att den bedrivs enligt de processer och rutiner som ingår i ledningssystem och metodboken. Egenkontrollen kan även innefatta jämförelser av verksamhetens nuvarande resultat med tidigare resultat, i jämförelse med andra verksamheter, nationella och regionala uppgifter. För att följa upp och säkra EMI's verksamhetskvalitet görs egenkontroller enligt nedan.

Egenkontroll, SOSFS 2011:9 5 kap 2§, 7 kap. 2§ p2	omfattning
Behörighetsloggar i Prorenata journalsystem	1 ggr/ månad av MLA.
Avvikelserapport med sammanställning och återkoppling	Avvikelserutin på all personal i EMI fortlöpande Analys av MLA Återkoppling yrkesgruppträffar, samt vid PSB årligen.
Temperaturkontroll medicinskylskåp	Skolsköterskor skriver in varje vecka på checklista.
Kalibrering av medicinteknisk apparatur	Vid höstterminstart sep-okt, årligen.
Inlämning av riskavfall lämnas i säker låda hos MLA, när lådan behöver bytas ut.	MLA skickar lådan med riskavfall till kronans apotek för vidare destruktion när lådan är fylld.
Utarbetande och revidering av rutiner i Metodbok	MLA i samråd med skolsköterskor/skolläkare/skolpsykolog och verksamhetschef
Genomgång att alla skolsköterskor genomfört planerade vaccinationer	MLA kontrollerar i journalsystemet Prorenata att eleverna följer Nationella barnvaccinationsprogrammet.
Genomgång att alla skolsköterskor genomfört planerade hälsosamtal	MLA kontrollerar i journalsystemet Prorenata att eleverna genomfört hälsosamtalet.
Kontroll av läkemedel utgångna läkemedel lämnas till MLA	MLA skickar lådan för utgångna läkemedel tillsammans med riskavfall. Lådan lämnas till Kronans apotek för vidare destruktion.

Utifrån egenkontroll, avvikelser, dialog vid yrkesträffar, verksamhetsberättelse från skolsköterskor och verksamhetsbesök har vissa risker kunnat identifierats i verksamheten. Dessa kommer att leda till fokusområde under 2024 och farmåt.

Exempel på hur EMI agerat för säker vård utifrån identifierade risker under 2024

Område	Mål	Resultat	Analys av resultat	Åtgärd	Uppföljning åtgärd	Omfattning	Källa
Avvikelser	Öka antalet avvikelser	2023 hade inga avvikelser inkommit och 2024 har det inkommit sex st avvikelser	Målet uppfyllt, som en del i strävan mot att ha ett öppet arbetsklimat för att minska risker i vårdmiljön	Samtalar öppet vid yrkesträffarna kring de inkomna avvikelserna	Uppmuntra till att ta upp svåra frågor som kan vara en avvikelse och anmäla dem.	Efter att varje enskild avvikelse har inkommit och utredningen är avslutad	Alla avvikelser är i journalsystemet Prorenata
journalgranskning	Säkerställa och öka kvaliteten i dokumentation	Vid dialog på yrkesträffar och vid övertagande av journal av elev framkommer olika sätt att dokumentera.		Att genomföra gemensam journalgranskning, använda sig av skol VIPS	Ingen granskning har genomförts under 2024. Målet är att göra det under våren 2025.	Årligen	Mall för journalgranskning finns i rutiner för skolsköterskor i driven
Epikris saknas	Öka patientsäkerhet genom sammanfattning av elev som lämnar skolan eller vid	Där kan det upptäckas elev inte erbjudits vaccination och förblivit ovaccinerad. Att	För att öka följsamhet till rutiner och hitta avvikelser som kan åtgärdas	Genomgång av vaccinationer på YGT, att vid höst och sportlov gå igenom smarta checklistor i Prorenata.	Enligt rutin (se omfattning)	Vid byte av stadi och när elev flyttar eller börjar gymnasiet	Prorenata sammanfattade bedömning

	byte av stadie.	hälsobesök inte genomfört och om uppföljningar missats.					
Medicinteknisk utrustning (MT)	Kvalitetssäkra funktionen MT utrustning. För säker utrustning, pålitlig användning och funktionalitet.	All medicinteknisk utrustning har kalibrerats	Risk för bristande likvärdighet och kvalitet kan ge felvården.	Avtal med MT konsult för årlig kalibrering och kontroll. MLA samordnar kontrollen.	Återkoppling från konsult om resultat från kalibrering. MLA informerar vederbörande skolsköterska.	Årligen	
Digital hälsoenkät	Under hösten infördes arbetet med den digitala hälsoenkäten skickas ut från journalsystemet Prorenata.	Det slutliga resultatet av hur det fungerar återkommer vi till nästa år.			Länsövergruppande dialoggrupp per tillsammans med folkhälsostrateg RVB. Utvärderar frågor i samverkan med regionens skolsköterskor. Därefter revideras och utvärderas frågorna.	Fortlöpande under läsåret, målet är att det är klart under april månad	
Journalsystem Prorenata	Prorenata journalsystem infördes 231220. Journalsys	Det har blivit gynnsamt för eleven då all information	Det har ökat patientsäkerheten att kunna följa upp för			Fortlöpande i det dagliga arbetet	

	temet har även delar för övriga elevhälsan där det är olika behörigheter beroende på vilken lagstiftning utifrån ens yrkestitel.	n följer den enskilde eleven både ur ett medicinskt och pedagogiskt perspektiv.	skolsköterskor kring kränkningar och om det finns pedagogiska svårigheter. Hög patientsäkerhet utifrån journalsystemets smarta checklistor				
--	--	---	--	--	--	--	--

Öka kunskap om inträffade vårdskador

SOSFS 2011:9 7 kap. 2 § sista stycket, HSLF-FS 2017:40 3 kap. 1 §, PSL 2010:659 3 kap. 3 §

Inga allvarliga vårdskador har inträffat under året 2024 ej heller har det skett någon anmälning enligt Lex Maria. Under 2024 inkom sex avvikelser dessa inkom från skolsköterskorna. En av avvikelserna skickades vidare till annan verksamhet.

Antalet avvikelser har ökat från året innan, vilket var en målsättning. Utifrån inkomna avvikelser har processer med ökad risk för misstag identifieras. Analys av avvikelser har bidragit till att identifiera områden som behöver fokuseras på som vaccinationsprocesser har identifierats och rutiner har upprättats. Nytt journalsystem har införts vilket gör vaccinationsprocessen säkrare, utifrån systemets befintliga rutiner.

Tillförlitliga och säkra system och processer

Arbetsprocesser och metoder finns beskrivna i ledningssystem för EMI i grund och gymnasieskola. Processer, metoder och loka rutiner finns beskriva i Metodbok. Där beskrivs även rutin för avvikelshantering.

Säker vård här och nu

Hälso- och sjukvården präglas av ständiga interaktioner mellan människor, teknik och organisation. Förutsättningarna för säkerhet förändras snabbt och det är viktigt att agera på störningar i närtid.

Riskhantering

SOSFS 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap. 2 § p 4

Arbetet sker genom att fortlöpande bedöma om det finns risker för att negativa händelser skulle kunna inträffa som kan medföra brister i verksamhetens kvalitet. Detta sker genom avvikelser, dialog på yrkesträffar, samarbete vid vaccinationer, verksamhetsbesök, samverkan med andra enheter kring avvikelser i annan verksamhet och egenkontroller.

Stärka analys, lärande och utveckling

Avvikelser

PSL 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9 5 kap. 5 §, 7 kap. 2 § p 5

Avvikelse rapportering genomförs för att identifiera risk för vårdskada.

I samtal med den enskilde medarbetaren och i dialog vid yrkesträffar kan det framkomma saker som vi tillsammans beslutar att rapportera in som en avvikelse. Detta för att synliggöra och därigenom minska risken för att samma fel görs fler gånger.

Verksamhet	EMI Grundskola	EMI gymnasieskola	Psykolog	Totalt
Antal avvikelser 2024	5	1	0	6

Analys

Vaccinationer är den process som har flest avvikelser, de har ökat från att förra året inte skrivits några avvikelser. Där har vi uppnått de mål som vi satt att skriva in de avvikelser som framkommit vid kontroller som blir kända vid journalgranskning och i samtal vid yrkesträffar eller om det framkommer på annat sätt. De avvikelser som inkommit är, eleven hade fått rätt dos men dosen dokumenterades fel. En elev hade stor stickrädsla som inte hade framkommit innan vaccinationen och eleven svimmade efter vaccinationen. Fel dos har förskrivits av primärvården, apoteket uppmärksammade felet och eleverna fick rätt dos förskriven inför att de skulle få sitt vaccin. Den medicintekniska utrustningen fungerade inte pga. Att den var trasig. En remiss kom på retur från Regionen trots att frågorna var besvarade, för att säkerställa framtida remisser förändrades remissen med fler rubriker så att det blir tydligt att alla frågor besvaras. Genom det nya journalsystemet Prorenata finns det upprättade rutiner som måste följas för att kunna genomföra vaccination som ordination osv för att kunna dokumentera vaccinationen. Viktigt att använda sig av Prorenatas journalsystem som tillhandahåller smarta checklistor där skolsköterskan kan se vilka som fått sitt vaccin och om man tackat nej. Samma gäller med alla hälsokontroller och mätvärden som elevhälsans medicinska insats ska erbjuda alla elever (basprogram).

Verksamhetsberättelsen visar på att alla som tackat ja till vaccination har fått sin vaccindos. Några vårdnadshavare har inte lämnat in samtycke till vaccination de har därav inte heller tackat nej till att deras barn ska vaccineras. Vid dessa fall fortsätter skolsköterskan att ta kontakt med vårdnadshavarna. Skolan påminner även vårdcentralen i de fall de väntar på vaccinationsordination för nyanlända elever.

Verksamhetsberättelsen visar på att alla elever har erbjudits hälsosamtal. Några elever har valt att inte delta vid hälsosamtalen under läsåret. Skolsköterskorna fortsätter med jämna mellanrum att erbjudas möjlighet att komma för samtal och kontroller.

Loggkontroller genomförs av MLA, inga avvikelser har skett hos någon av skolsköterskorna. Varje skolsköterska har enbart behörighet för sin skola. På Volgsjöskola genomför man sin årskurskontroll som man är ansvarig för, skolsköterskorna hjälper varandra vid vaccinatinstillfällena, de stöttar varandra vid elevbesök som sker hos skolsköterskan på öppenmottagningen eller om de kommer på andra besök, detta pga de inte arbetar heltid och då täcker upp för alla elever. Därav förekommer besök på elever som går från F-klass till år 6 hos båda skolsköterskorna.

Skolsköterskorna deltar i digitala utbildningar som är kostnadsfri, alla delar med sig och tipsar varandra om olika utbildningar som kan vara av värde för oss skolsköterskor. Digitala utbildningar som förekommit är Fysisk aktivitet på recept, Regionen med fokus mot den digitala hälsoenkäten. Träff med skolläkare för information om genomförande av rygghälsokontroll för bedömning av skolios har genomförts.

Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6

Rutiner för klagomål och synpunkter från elever, anhöriga och andra finns på Vilhelmina kommuns hemsida. Inga klagomål har inkommit från patientnämnden eller Inspektionen för vård och omsorg (IVO) inga anmälningar har heller gjorts till IVO. De avvikelser som inkommit har skett via journalsystemet Prorenata. Anmälningar om kränkande behandling av elever och anmälan görs från länkar i Quiqulum som därefter går till Prorenatas funktionsbrevlåda där det fördelas ut av rektor till skolchef för snabb kännedom om kränkning, trygghetsvärd utreder kränkningen.

Öka riskmedvetenhet och beredskap

Vid professionsträffa som leds av MLA lyfts förbättringar och utveckling av rutiner.

MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR

Mål 2025 övergripande mål= öka patientsäkerheten	Strategier	Planerade åtgärder och aktiviteter	Planerad egenkontroll
Öka patientsäkerheten kopplat till journalföring	Fortsätta bygga mallar för att fortsätta utveckla journalföringen och få en samsyn i dokumentationen	Införa gemensam journalgranskning och genomföra en kompetensutveckling i dokumentation	För att se en utveckling vid nästa års journalgranskning.
Utveckla kvalitetssäkring av basprogram i smarta checklistor	Då Prorenata journalsystem är nyligen infört är alla elever inte påkopplade på smarta checklistor	Boka gemensamma tider vid några tillfällen för att avsätta tid för att genomföra arbetet med att färdigställa smarta checklistor för alla elever.	Arbetet pågår till alla elever är införda på smarta checklistor för basprogram som hälsosamtal och vaccinationer.
Upphandling av ny skolläkare	För att säkra upp att vi har skolläkare för lagstadgade kontroller som egenkontroller, medicinsk SYV och medicinska kontroll för gymnasieelever enligt AFS 2023:15 (tjänstbarhetsbedömning)	Möte inbokat för dialog inför upphandling.	För säkerställande av skolläkare.
Införande av Metodbok för ökad patientsäkerhet	Målet är att arbeta fram en Metodbok som utgår från Umeås metodbok som är samverkad mot Regionen.	Att ta fram Metodbok som ska implementeras i den dagliga verksamheten.	MLA genomför och implementerar färdigställd Metodbok.
Öka patientsäkerhet kopplat till vaccinationer	Att följa befintliga rutiner vid vaccination i EMI. Utveckla samverkan och processer med primärvården kring	Dialog på yrkesträffar för att säkerställa momenten kring vaccination från ordination till vaccination. Ny dialog med primärvårds ansvarig kring implementerad rutin.	MLA kontrollerar

	vaccinationsordination av migranter.		
--	---	--	--

BILAGA 1.

Avvikelse EMI Vilhelmina kommun 2024 sammanställning

Typ av avvikelse

Typ av avvikelse	Åtgärd
Remiss som kom åter från kontaktcenter med hänvisning att alla frågor ej var besvarade.	Ny remissmall upprättades med svarsruta under varje fråga för att tydliggöra deras frågeställningar.
Vid två olika tillfällen skrevs fel vaccinationsdos in dos 1 istället för dos 2	Med nya journalsystemet kan detta fel inte uppstå då hela ordinationen görs inför första vaccinationen.
Elev som svimmande efter vaccination	Att endast ha en kompis om man vill och behöver det. Att stampa med fötterna (att göra sittande raketen), fråga upp om eleven brukar svimma. Dricka något innan vaccinationen om man brukar ha lätt för att svimma. Att kunna ligga om man behöver det.
Hörseltest utrustning som var trasig.	I väntan på byte av utrustning, användes den fungerade hörluren.
Felordinerad vaccindos utifrån ålder	Nytt recept förskrevs och eleverna fick rätt dos vid vaccinationsgenomförandet.

